

Latweeschu Awises.

No. 25.

Zettortdeenâ 24. Juhni.

1865.

Zaunas funas.

Zelgawa. Jahnû darbi un preeki nu beigufchees un aibrakufchi faggad augsti un semini, kumedinu flattitoji un kumedinu rahditaji un kad nu mihtais Deews dewis fittaku laifu, tad ar damppluggi sahlf Zelgawneeki eet uf Dubbukteem un Mellufcheem juhâ masgaters. Igi ne buhs, tad Zelgawa buhs kluffa un laufchu tukfcha. Schinni neddekâ beigufchees arri pilfata ffohlah un tad ir ffohlah beheni, jaunekli un ffohlah lungi fleigufchees no Zelgawas uf laufkeem woi juhmallâ kluht, tur atrufufchees un jaunu fpehku dabbuht lihds Augusta mehnefm, kad ffohlah atkal fahlahs. Bet schinni gaddâ Awifchu gahdatajam buhs atkal japakeel pilfata no darbeem faifititum un nekahdas atrufufchanahs ne buhs, kaut gan deefinn kâ ilgojahs kahdas neddelas atfwabbinates no fawa publina, kas tam zauru gaddu til labb fwehtdeenâs ka darba deenâs. Ko buhs darriht! Kas ne eet, tas ne eet! Japateizahs no firds Deewam, ka til wehl dands mas pee fpehka un weffelibas. Zelgawas Jahnuneeki fawus preekus un darbus schinni gaddâ wehl ne bija ihfti pabeigufchi, kad jaw dands no teem fahze braukt uf leelo Ribgu. Jo ohtredeenâ 15tâ Juhni fahlfufchi tur rahdiht fawestus lauzineeku angfus, leetas, ribfus, fregus un lohpus. Tad nu bijufchi leeli pelni muhfu dilifchanfchm. Peezi reifes preekfch pufdeenas un peezi reifes pehz pufdeenas ifdeenâs brauza leeli dilifchanfes ratti ar 12, woi arri ar 18 reisneekem, til ne katru reisi 2 un 3, daschlahrt ir 5 un 7 leeli ratti uf reifi uf

Ribgu ar flattitajeem, kas gribbeja redseht ko lauzineeki rahdihs. Trefchdeenâ ir awifchu gahdatajs Duds no rihta eefchdahs, jo gahja atkal 3 leeli ratti uf reifi, — un no Ribgas pahbrauza tiklai tai nalki no zettortdeenâs uf peehtdeenu pulkften trifos ar dilifchanfi. Rabbi ifufhlojis, kas tur tai leelâ rahdifchanâ bija redsams, faweeem mihtkeem faifititajeem gan fahfihhs zil fpehdams, bet gruhti buhs, jo tur til dands fimtu leetu bij redsamâs, ka nei galwâ wiffu ne warr patureht, nedf fpalwa warrtu beigt wiffu farakfihht. Til to fcho reifi warram fazzihht: Ribdineeki un rahdifchanâs kumitete wiffu til gudri, fmulki un pilnigi bij fagahdajufchi un fataififufchi, ka teem ne warram deefgan pateikt par minnu leelu publiuu un ruhpihu apgahdashanu. Zil neddelu papreekfch fchee lungi jaw irr ifdarbojufchees, pirms wiffu to warrufufchi fataifihht gattawu, kas tur bij redsams — un kahdas leelas gahdashanas un kahds publinfch teem kungeem tais deenâs bijis no rihta lihds wakkaram uf kahjam ween buhdameem par wiffahm tahm tuhftofchahm leetahm un lohpinem un zilwekem finnadameem un gahdadameem, ka wif pa prahtam tur gahjis, kaut zettortdeenâ lihds 10 tuhftofcheem zilwekem tur bija fanahlfufchi flattitees. Mannim Ribgâ teiza, ka 16 tuhftofchu rubulu fchi kumitete effoht iftehrejufe ar fcho leetu rahdifchanu, kas parleekam fmulki un gudri bij fataifita. Echo leelu naudu dewufchi un famettufchi ne ween tahs laufu kohpfchanâs beedribas Widfemmê, Kurfemmê un Tggannufemmê, bet Ribgas pilfats un zitti lungi,

Fas par to ruhpejabs, fa lauku-kohpschana muhsu gubernementis taptu pasclubbinata un lauzineeki dabutu redseht un mahzitees, fo gudra un ruhpiiga lauku kohpschana spehj isaudsinabt un ar rohlahm jeb maschinehm labba padarriht. Te prahta wihrs ar sinu un apdohmu staigadams un wissu apluhkodams gan warreja dabbut redseht un pahrdohmaht, zil muhsu semmes kohpeji schianis gaddos gan jaw irr pasteiguschees flucht us preekschu ar sawu lauku un mahju lohpu re. kohpschana, bet zil tee arri wiffos schinnis darbos un leetas wehl irr palikluschi pakkala, kad tohs salihdsina ar teem augleem, lohpineem un leetahm, fo fwe schas semmes, Wahsemme un Enlante, audsina un taifa, un fas tur Rihga itt papilnam bij redjami. Bet kad nu wissa schi leela nauda un schis leelais publinch ar to rahdischanu wissu wairal tamdeht ne bij taupihst bet no tahda prahta dohts, lai lauzineeki, itt ihpafchi muhsu semneeki, staptu pasclubbinati pee fawas lauku kohpschanas un dsihwes, un itt wiffas Dwises pee laika mihtus lauzineekus gan pasclubbinaja, lai til nah flattitees un mahzitees un lai papilnam atwedd irr fawus auglus, rohlas darbus un lohpinus rahdiht un lai muhsu semneeki arri nopelu gohda maffu un teifschanu, — fa tomehr tur ne esmu til dauds redsejis nei muhsu semneeku paschu audsinatus sirus, lohpinus un no winneem taifitas leetas, neds arri til dauds to semneeku, zil gan biju zerrejis redieht tur tai rahdischanu. Ir zettordeena, fur par 15 kap. wissu deenu warreja tur wiffas leetas isflattitees, starp teem 10 tuhksoscheem zilwekem ne liffahs buht ne ta 10ta dalka semneeki. Bija gan semneeku wihri, seewas, puifchi, meitas ir behrni, fas ar preeku staigaja un ir ehda un dschra augstu un semmu kungu starp un labpraht teem kates wissu isstahstija un pa prahtam gan darrija ar mihtigu un usmannigu firidi, tomehr wiffi noschehtoja, fa ne bija atnahkschi wehl dauds wairal semneeku flattitees un fa ne bija wairal leetu un lohpu semneeki atwedduschi rahdiht. Warrbuht fa scho swehtdeenu (20ta Zuhni) wairal semneeku buhs nahkschi flattitees, jo swehtdeena mihtem lauzineekem irr wairal laika atnahkt pilfata. — Staigajohht lauschu starp un ar daschu lauzineeku isruunadamees dabbutu manniht un dsirdeht, fa Deewamschehl starp semneekem ne truhkt irr tahdu, fas labbu prahtu us kungeem ne turra un ne gribb nebuht tizzeht, fa muhsu laiku kungi ruhpejabs par semneeku lablshschanu un labpraht darbojabs ar to, fa semneeku gaismoschannu un dsihwi warr pasclubbinabt un wairoht. Laudis ne ustizzeht! un taddeht irr arri dauds to, fas ne gribb ne tizzeht, fa scho leelu rahdischanu effoht kungi gahdajuschu wissu wairal semneekem par labbu, lai tee to dabbutuschu redseht woi gohda maffu nopelnijusches,

taptu pasclubbinati fawas drumas, fawus lohpinus jeb fawu ammatu arri til gudri un ruhpiigi kohpt, fa tee muhsu gubernementu jeb fwe schu semmu laudis, fas fawas teizamas leetas un lohpus Rihga bij atwedduschi rahdiht. Dabbutu pats ar fawahm aufim dsirdeht, fa dasch semneeks wehl tizz, ar to rahdischanu tiffai kungi paschi fawu labbumu jeb kahdu pelau fewim gribboht panahkt, bet ne semneeku labbumu! Ne gribbu tizzeht, fa par dauds tahdu buhs starp muhsu Latweescheem, lam tahda aplama tizzeht. Bet ja scho reifi til mas to semneeku bijuschu, fas fawus auglus un lohpinus atwedduschi rahdiht, un naw bijuschu par dauds to fas atnahkschi flattitees un mahzitees, tad gan buhs bijuschas tahdas wainas. Zelfsch, ihpafchi teem, fas tahtaki no Rihgas, maffa naudu un laiku, wissuwairal nauda un laiks jatehre teem, fas fawu lohpinu jeb sircu re. turpu gribb nowest rahdiht un lam kahdas deenas tad Rihga japaleel. To ne ifkats spehj, neds arri ifkats to gribb. Bet lai nu arri buhtu pa wissu Kursemmi, Widsemmi un Iggaunsemmi deesgan tahdu, fas spehj ta darriht un lam irr lo rahdiht un fas pateesi gan nopelnitu kahdu gohda maffu par fawu nowestu leetu jeb lohpinu, woi arri daudseem irr laika un spehka gan eet flattitees, tad ta rahdas, fa leelalais Latweeschu lauschu pulks wehl nebuht ne irr fapraktis neds usgahjis, us fo tahda leetu rahdischana un flattischanahs gan warr buht til derriga, fa par to lai tehre fawu zellu, laiku un naudu. Woi tad ar to flattischanohs ween jaw paliks til gudrs, fa tam no tahs nahks wairal labbuma un auglu pee fawas dsihwes un ammata? To daschs ne warr saprast, to ne tizz un warrbuht tamdeht falka: esmu pahrtizzeht bijis irr bes tahdas rahdischanas un flattischanahs, buhschu wehl, ja Deews swelhi un pasfarga no nelaines; fo tad nu wehl eeschu tihschi tehreht fawu naudu un laiku, jeb fawu nabbaga lohpinu eeschu til tahku turpu waddiht un atkal pahwest mahjas nopubletu. Lai paleel mahjas. Lai wedd lam tihl — buhs deesgan fas weddihs woi nofrees raudsiht, fas tur irr. — Gan dsirdesim fas tur bijis, — un daschs gudrineeks wehl peeleele to wahrd: buhs neeki — warrbuht „tiffai tahda lauschu peewilschana!“ Un taddeht warrbuht dauds naw turpu gahjuschu, fas gan spehjuschu eet. Bet tizzeht, fa tee fas Rihga tais deenas bijuschu un ar prahtu un sinu wissu apluhksuschu, teem ne ween papilnam buhs fo stahstihht, zil jauki wiss bijis un kahdas leetas un lohpus re. tur redsejuschi, bet arri teiks no fids: pateesi gan bij wehrts turpu eet un fawu maffu ne scheljoju wis, jo esmu mahzibas papilnam ar to ween jaw dabbutis, fa redsejis ar azzim, zil ne ween muhsu gubernementis, bet wissuwairal fwe schas semmes laudis ispublejabs ar lauku kohp-

fchanu un ar lauku lohpeju ammateem, jif tee pee tam irr gudraki un jo darbigi nekà mehs, labdus warrenus lohpus, zuhlas, awis un zittus auglus tee ifaudsina un taifa un jif mums wehl irr jadsennahs un jadarbojäh, lamehr ir mehs ar fawu lauku lohpschanu un mahju lohpinu audsinafchanu un ammatu til taklu warresim flucht kà winni, kas tahdas leetas un lohpus atwedduschi rahdiht, un fo tee ne ar burfchanu, bet ween ar fawu gudribu un ustizzigu darboschanohs fawà ammatà irr panahfufchi. Woi tad ir mehs ne effam tilpat zilweki kà winni? Tad jelle ir mehs pateeß gan arri ar laifu, gudribu, mahzibu un ustizzigu puhlinu warretum panahft tahdu paschu labbimu un gohdu kà winni. To jelle Deews katram zilweku behnam nowehlejis un us to praktu un rohkas dewis, lai fawà ammatà un dshwè panahft wiffu labbu un jo pilnigs taptu. Un redsi, us to ir fehi lectu rahdischana gribbejuse un spehjuse gan muhsu laudis pasflubbinahft un arri daschu gohda wihru buhs schinnis deenas pasflubbinajuse, kas ar praktu tur staigajis. Tadeht noschelojam, ka tur naw bijuschi wairak no muhsu mihteem semneceem, nekà mehs zerrejufchi tur redseht. — Ar Deewa palihgu stahstisim zittà lappà, kas un kà tur Rihgà tais deenas bijis un fo paschi redsejuschi ar fawahm azzim.

Zelgawa. Kursemmes landags 12tä Zuhna deenà nospreedis Reiseru luhgt, lai Wisaugstaki apstiprinajohft to landaga spreedomu, ar kurru Kursemmes muischneeki tai deenà nowehle itt wiffu fahrtu laudim pirkt par dsimtu Kursemmes muischneeku = muischas. Rihds schim tiklai tahdi dsimmufchi muischneeki, kas eerakstiri Kursemmes muischneeku beedribà (Indigenate Adlige) warreja Kursemmes muischneeku muischas par dsimtu nopirkt, bet nu schee muischneeki paschi to irr nowehlejufchi itt wiffceem un ar to fawu wezzu leelu rekti paschi irr atdewufchi. Widsemmè un Zggaunufemmè tà wehl naw darrijufchi. Rihds schim tahdi, kas naw Kursemmes ihstee muischneeki, tiklai us 10 gaddeem warreja muischneeku muischu nopirkt, bet nu us muhschigeem laikeem tahs warrehs pirkt, tad Reiser s cho spreedomu Wisaugstaki buhs apstiprinajis.

Binnufemme. Ar to leelu breefmigu wehtru, kas pa juhru plohßijufcees pee Upsalas pilfata kahdi 40 nabbaga sweijneeki bija isglahbuschees un fakahpufchi us kahdu leelu klints alminu juhà, bet pehzaf juhà wilni til breefmigi plohßijufcees un til augsti fazehluschees, ka wilni wiffus effohft norahwufchi un nosstizhinajufchi juhà dibbeni. Ak tawas breefmas!

Wasfawà tai neddelà preelsch jauneem Jahneem eesahfufcees ta leela rahdischana, fur fawedduschi rahdiht tahdas leetas, fo pabrihks taifa. Wats ministera lungs, kas walda pahf walßs mantahm, v. Neu-

tern, 4tä Zuhna deenà arri tur bijis raudsitees. — Rahdas 15 tuhßfoschas leetas effohft atwestas un redsamas tai rahdischana. Stary tahm effohft arri redsama pirma Kreewu Reiseru Pehtera ta Leela bilde, kas parseekam skunstigi taifita — no sehwek lohziineem ween, fo kahds wihrs Warschawà tà finnajis lohpa falikt, ka rikligu bildi rahda.

Peterburgas lasaretes wehl effohft 3 tuhßt. 720 flimmi. 13tä Zuhni 80 un 14tä Zuhni 71 no teem irr nomirufchi.

Peterburgas Latweeschu awises fawà schigadda 19tä nummuri sinnamu darra, ka us nahfoschu pufsgaddu (no 1ma Zuhla 1865 lihds gadda gallam) schihs Peterburgas awises wairis ne druckahs. Tee Peterburgas Latw. awischi lassitaji, kas fawu nauddu par wiffu scho gaddu jaw irr eemalfajufchi fawu nauddu par to ohtru pufsgaddu warrehs atdabbuht. Peterburgas awischi „redakzia“ fawà 20tä nummuri dohßchoht sinnu, fur un kà winni to nauddu par ohtru pufsgaddu warrehs atdabbuht.

Wahzfemme. Par sweeschahm walßim un semmehm ne sinnam fawceem mihteem lassitajeem dauds to stahstihft, kas teem ihsti patiktu lassihft. To Amerikas braktu karsch paldeews Deewam nobeigts, pa wiffu Giropu, Deews loi irr teiks, irr meers, ar Sleswigas Dskines leetu wehl eet tapat un wehl kahdu laiku ees tapat; jo Gistreikeris wehl sijn isnihzinahft Prufschu padohmus ar wiffadeem gudreem raksteem un zitti waldbneeki meera labbad ne eejauzäh schinni leetä. Rattolu bifkapu labbad Italias kchninsch ar Wahwestu Rohmä ne warrejis falihdsinatees un ir fehi leeta palikluse kahda bijuse. Reiser Napoleon's walda spehzigi un gudri un fawalda tohs kas us nemeeru dohma. Tad nu wiffur irr meers un Wahzfemmeeki steidsahs tahdà meera laika notaisht andeles kunktraktes ar Sprantschu semmi, ar Italiu, Belgiu, Galanti, Gistreikeri ir ar muhsu Kreewufemmi gribb eetaisht lehtaku pasce-naudu un labbaku andeli. Lai tad Deews swehti tahdus meera darbus, kas itt wiffceem par labbu un labklahfchanu. Ro lai nu stahstam? jo ne sinnam, woi muhsu lassitaji dauds par to behdahs, ka Gistreikeru ministeri atdewufchi fawu ammatu un Gistreikeru Reiser tohs atlaidis un zittus ministerus zehlis un ka ir Spanias ministeri tapat darrijufchi un Spanias kchnineene atkal zittus ministerus zehlfuse, jeb ka Usià Rihnas walßi tee Taipini, leele dumpineeki, kas jaw bija til labb kà uswarreti, atkal fazehluschees un tur fahft no jauna fawus pohsta darbus. Tad lai nu scho reisi peeteel ar schim sinnam no sweeschahm semmehm. Kad atkal gaddifees stahstamas leetas, tad tahs fawceem mihteem lassitajeem jaw ne flehpsim. S—z.

Rihga. Kahdam kutscheerim starp Bilderling- un Majoramuischu brauzoht isnahza no mecha lahtschu dihditaji ar 2 lahtscheem prettim. Sirgi schohs swehrus eeraudsijschi sabaidijahs, dewahs ar johni us weenu puffi un apgahsa rattus, kas par laini tulschi bija, sahza zil warredami ffreet un rattus gabalu gabbalos fadausija. Kutscheeri, kas grohscha eekheeres firgus gribbeja noturreht, rahwa tee leelu gabbalu gare semmi lihda, kamehr tam beidsjohf bes nelahdas leelas eewainofchanas tatschu isdewahs ispestitees. Ne fenn preeksch tam kahdam zittam bronzejam Saffumuischas mecha tahda patti nelaimo notikluse. Lai Deews dohd, ka waldifchanai isdohtohs tahdu swehru apfahrwaddaschanai, zaur fo dauds nelaimes noteek, gallu darriht.

Pehterburga. Binu semme Keisers jau fennaf seewischkeem to brihwestibu dewis us telegrawes stazioneem deeneht un nu pawehlejis 26. Webruari f. g. 3 gaddu laika isprohweht, woi ne buhtu labbi, tad arri Kreemusemmé to eeriktetu. Pehz klahr dohteem likumeem warr atraitnes, meitas, masakais 18 gaddus wezzas, seewas tiklai tad, kad arri winnu wihri pee telegrawes deen, tahdu deenestu uenent, ja tahs Kreemu, Wahzu un Sprantschu wallodu, rehkinafchanu un semmes aprakstifchanu mahf un pehz notafitas effames 3—4 mehneschi jau us stazioneem to deenestu mahzijschahs. Winnu lohne irr 2—300 rubl. Augstaku fahrtu winnas ne warr usdeeneht, tapat arri winnahn zittas nelahdas rektes ne tohp dohtas.

Narwa. Stipra wehra, kas 19. un 20. Maija plohsijahs, irr Narwas ohsta 10 fuggus us fehkluma usdinnuse. 7 zilweki, kas wissi weena fuggi bijuschi, irr noslikuschi, jo fuggis us fehkluma usdihst gullees us sahneem un nahzis ta gandrifs pawiffam appaksch uhdena. Lai gan ar wissu spehlu puhlejahs nelaimigus glahbt, tad kas tatschu ne isdewahs, un ta nu teem wajadseja sawu nahwes stundinu breefmu pilna juhra fagaidiht. Tscheri lihki irr no uhdena us mallas ismesti, kureus 26. Maija wehfa semmes klehpi guldinajuschi.

Kautasija ne fenn sakehruschi 3 laupitaju wirsneekus, kas ar saweem 25 palihgeem trihs gaddi Tiwlises apgabala ussturejuschees un dauds breefmu darbus padarrifuschi. Pehz karrateefas spreeduma, kuru Keisera weetneeks apstiprinaja, wajadseja schohs 21. Aprili palahrt. Kad schee pasuddinatee minnekfa deena appaksch karratawahn stahweja un bende teem jau bija striklus ap kaku mettis, tad no nejauschi eeraudsija us Tiwlises zetta kahdu sinu dewaju brauzam, kas sehda plazim tuwojahs. Klahr peebrauzis pafneedsa winsch aprinka waldneekam grahmatu, kurea

bija rakstihst, ka Keisers tohs pasuddinatus apscheelsojohf. Birmā azzumirkli wiini papreekschu no leelahm bailehm pahrnenti, ne mas ne sinnaja, kas irr kas naw, bet kad bende wianeem striklus nonehma un winnu seewas un behni teem sahze eerunnahf, ka effohf glahbti un pee dsihwibas paleekoht, tad schee ka no meega usmohdahs, sahla preeka affaras flauzihf un Deewam par to pateikt, ka winsch Keisera firde us tam lohzijs, winneem tahdu leelu sehlastibu parahdiht. Schehliga Keisera firde ne warrejusé pafneht, ka schinnis deenas, kureas Deews wiffai walsti tahdas leelas behdas peesubtijis, pat tahdi zilweki tohp nonahweti, kas ar saweem grehfa-darbeem to irr pelnijschi.

Kurftas gubernementi, Swetowas sahdscha dsemdeja kahda semneeka seewa 8. Aprili dehlu, tanni nakti no 9. us 10. dehlu un meitu un tad wehl tanni nakti no 13. us 14. April atkal meitu, peekto behrnu dsemdejoht schlihrahs mahte no schihs pasantes. 22 gaddus lauliba dsihwodama irr wiina 7 reisas pa weenam behnam, 6 reis dwihnischus, weenreis trihnischus un beidsamo reisi tschetrus, tad nu pawiffam 26 behnus, 16 sehnuš un 10 meitenes dsemdinajusi, no kurreem 19 irr Deewa preekscha aisgahjuschi.

F. S.

No Leepajas puffes. Tanni 22. Maiji wedda ohmannis no Leepajas kahda baggata lunga ar zittu un arri kahdas atraitnes mantibas us Zelgamu. Starp Grohbinu un Dohrbi, warr buht zaur pihpi, zitti sakka zaur wosworu fo weddis, zellahs rattos ugguns un aprih us pascha seelzetta ne ween tahs dahrgas mantas, kas daudi tuhlfst. rubulus malfajuschas, bet arri ohmanna wiffus rattus, ka tiklai sirgi ween atlikfuschi. — Zil wajadsijsa leeta, ir brauzoht ugguni wakteht, lai nelaimo ne zellahs!

Schodas piljatinā, Reischos, Meija mehnesi sibbins trihs Schihda naminus, weena reisa, aisnehmis, prohti; no weena us ohtru un trefchu schahwees, bet neko nededsinajis. Tiklai weena nammā, kur diwi Schihdenes pee krahfnes stahwejuschas, bet laika wehl atkahpuschahs noht — krahfni un skurteni pehrfons fagruhwis.

G. F. S.

Gauska. Lai nakri no 5ta us 6to Suhni ijttrauzaja muhsu piljata eedshwotajus trohknis; jo kahda schihda klehti, kur linnu stahweja, ugguns iszehlahs. Deewa sehlastiba, ka bija rahms laiks; glahbeji fahstrehja no mallu mallahm, kas ugguni pee; ne ihka laika apstahpeja. Wirs klehts bija dsihwojama ehla, kur kahds kurreneeks (nabbaga schihdinsch) dsihwoja. Schim sadedsa ittin wiss, knappi tik pats isprukka. Skahde gan naw ittin leela, bet nabbaga lautineem tomehr grehti deesgan.

Bauska. Waffarswehtu laikā noslihta Kautschu muisčas Dirdu mahjās kalpam masē behrns. Schis famā mulkibā bija dihti cebriddis un tur famu kappu atraddis. Masus behrns waijaga gan zeeti walteht, tee jaturr weenumehr appaksch azzim. Nabbaga kau-dim gan gruhti isdarrams, tomehr mihlestibai nekās naw par gruhti. J. K.

Par dsimtu mahju pirkščanu.

(Widsemmes gubernas awises.)

No 18. Nowembra 1864 lihds 23. Aprilim 1865.

Dsimtu mahju pirkščanas deht par diwahm leetahm gribbu sinu doht: 1) kahdi zeemati Widsemme no Nowembra 1864 pahrdohiti un 2) kahdi muischneeki no Nowembra 1864 zaur Hofgericht-teesu ar Widsemmes gubernas awisehm iesluddinahit likkuschi, ka zeematu semmi no muischas semmes pa wissam afschir-roht. —

I.

1) Kurremamois leelskungs Dettingen (Pollekiriko-mois draudsē un Tehrpates aprinki) irr pahrdewis 7 zeematus, pa wissam kōhpā 145 dahld. 37 gr., par 14,990 rub. fudr. Zaur zaurim rehlinajoht dahlderis maksā 104 rub. fudr. Jo labbaka ta semme, jo leelaka ta maksaschana. Tadeht katram zeematam saws ihpats maksaschanas mehrs. Mūrisepa zeemata pirzejs til ween 78 rub. fudr. par dahleri maksajis. Laikam schim zeematam buhs sliktaka semme, sliktakas plawas un tā jo pr. Wirro zeemata pirzejs tur pretti 140 rub. fudr. par dahleri maksajis. Un tomehr newarr sinnaht, woi tas pirzejs, kas 140 rub. fudr. maksajis, warr buht nau lehtal' pirzis, kā tas pirzejs, kas 78 rub. fudr. maksajis.

2) Rāppina leelskungs Sivers (Rāppina draudsē un Tehrpates aprinki) irr pahrdewis 3 zeematus, pa wissam kōhpā 57 dahlderis par 5800 rub. fudr. Zaur zaurim rehlinajoht dahlderis maksā 102 rub. fudr.

3) Allagkiwwi grafia leelskungs Stacksberg (Kod-daweres draudsē, Tehrpates aprinki) 6 zeematus pahrdewis, kōhpā 62 dahlderis par 7340 rub. fudr. Zaur zaurim rehlinajoht dahlderis maksā 118 rub. fudr. Arri tē maksaschana nau weenahda. Mādasilla zeemats maksā 100 rub. fudr. par dahleri, Rehhe zeemats tur pretti 150 rub. fudr.

4) Karolamois leelskungs Grote (Karolamois draudsē, Tehrpates aprinki) irr pahrdewis Māchli mahju, 79 dahld. 4 gr. leelu, Karolamois semmneekam Zahn Kerrem par 10,275 rub. fudr., tas irr 130 rub. fudr. par dahleri.

5) Luniamois barona leelskungs Nolsen (Tehrpates draudsē, Tehrpates aprinki) irr pahrdewis 3 zeematus,

kōhpā 52 dahld. 10 gr. par 7490 rub. fudr. Dahlderis maksā 144 rub. fudr.

6) Rāppina leelskungs Sivers (Rāppina draudsē, Tehrpates aprinki) nu pat pawaffarā pahrdewis Koffi mahju, 16 dahld. leelu, semmneekam Tohms Sōson par 1600 rub. fudr., tas irr: 100 rub. fudr. par dahleri.

7) Arrohl leelskungs Wilboa (Ottepā draudsē, Tehrpates aprinki) irr pahrdewis 14 zeematus, kōhpā 364 dahlderis 6 graschus par 39,800 rub. fudr. Zaur zaurim rehlinajoht dahlderis maksā 110 rub. fudr.

1) Kurremamois	145 dahld.	37 gr.	par 14,990 rub. f.
2) Rāppina	57	"	" " 5,800 "
3) Allagkiwwi	62	"	" " 7,340 "
4) Karolamois	79	4	" " 10,275 "
5) Luniamois	52	10	" " 7,490 "
6) Rāppina	16	"	" " 1,600 "
7) Arrohl	364	6	" " 39,800 "

Wiss kōhpā 775 dahld. 57 gr. par 87,295 rub. f.

Tad nu peezu mehneschu laikā masal kā 1000 dahlderis pahrdohiti. Ja mehs nerakstītu 1865 gaddu, bet 1855 gaddu, tad katrs fazzitu: til ihfā laikā teescham pa pillam zeematu-semmes pahrdohits. Bet taggad effam eeradduschī, ka ar zeematu-pahrdohschanu ittiū ahtri us preekschu eet un tadeht ne weens par scho pahrdewumu skaitli nebrihnisees. Bet schē japeeminn diwas leetas: 1) ka dauds zittu pahrdewumu arri jau norun-nati un starp pahrdewejeem un pirzejeem slehgti, bet til wehl nau iesluddinati un 2) ka warren dauds Widsemmes muischneeku paschā laikā pee pahrdohschanas taisahs. Scho muischneeku muischu wahrdi pehgal tiks minneti.

Wissi schē pahrdewumi tanni Widsemmes dalkā notikkuschī, kur Zggauni dsihwo. Tur kā rahdabs wairaf ar zeematu pahrdohschanu un pirkščanu darbojāhs, kā ihfā Widsemme, kur Latweeschī dsihwo. Kadeht tā? Woi warr buht tadeht, ka Zggauneem wairaf naudas keschā kā Latweescheem? Prahtigi wihri man-nim teikuschi, ka Zggauni ar naudu dauds taupigaki dsihwojohit kā Latweeschī. Zggauni sliktal' dsihwo-johit, ne kahdi gahrdehdi ne-effohit un ar weentesigahm drehbehm pehz tehwu mohdes gehrbjotees. Zggauni ar wahrdu falkohit naudu til ahtri neleekohit isprukt is keschas kā Latweeschī. Pats Zggaunds ne-esmu dsihwojis un tadeht arri nesinnu, woi scheem teizejeem taisuiba. Bet ja winni taisnibu runna, tad gan ne kahds brihnims nau, kā Zggauni drihsak pee zeemateem teel kā Latweeschī. Un tad nu gan Latweescheem no Zggauneem buhtu jamahjāhs.

Naudas kahroschana sinnams irr wissu taunumu fakne. Naudas mihlotais irr elka-deewa kalps un to

brihwneezihas krohni pásaudejis, ar fo Kristus winnu puschkojis. Brihwneeks atkal no jauna par wehrqu palizzis.

Zitta lecta, kad semmneeks naudu krahj, ne pehz naudas kahrodams, bet sewim un saweem pehznahkameem grippedams semmes stuhriti gahdaht, fur klussi un meerigi ne bes waiga sweedreem sawu maissi warr ehst un sawam Deewam warr kalpoht.

Kam tahda kahroschana firdi, prohti pehz dsimtas mahjas, tas nau ne kahds sikhstuls. Kad tahds minneta galla-mehrka dehl naudu krahj, kad drohschi Deewu drihst pecluhgt, lai swehti pee krahschanas.

Tas irr tas ihstals Deewam nepatikhams un zilweleem reebigs wihrs, kas sawu mihsu naudinu schirista eeleek un sawu naudas kulli apglausch. 1862 Mahjas weesa 43 nummuri deesgan par tahdeem naudas-mihlotajem stahstihst. Zits sawu naudu apshlepyj til gudri, ka mantineeki to muhscham wairs newarr atraft. Zits sawu naudu linnu-schklas maissa eebahsch. Zits naudas-papihrus millus-tihnei ustizz un schurkas tohs apehd. Zits atkal naudu rudsu-maissa eebahsch un nauda lihds ar rudseem teel samalta. Tahdus stikkus wehl douds warretu stahstihst.

Sikhstuls no naudas ne par fo negrihb schiritees. Dsimtas mahjas kahrotais naudu krahj, ka lai krahto naudu atkal warr istehrecht. Tahds wihrs ar gaidischanu gaida us to mihlo brihtinu, kad eekrahto naudu warrehs istehrecht. Ne pehz naudas flannas un pehz naudas spihduma winna firds kahro, bet pehz semmes gabbalina, fo patz ar saweem warr apstrahdaht, fo ar sawu puhlinu warr angligu darriht un fo mirdams saweem behreem warr atstahht. Naudas kahrotais dsimtas mahjas kahrotajam lihdsinajahs, itt ka gulbis puhzei lihdsinajahs.

Tahrps pa semmi leen. Ehrghis ar saweem spahrneem pazellahs gaisa. Ta pat arri daschahdi zilweki rohnahs. Zitti to ween saproht un reds, kas winnu paggasta noteek un par sawu paschu sehtu un pagalmu ween behda. No scheem newarr wis pagehrecht, lai wiffas tautas labklahschana winneem buhtu preeksch azzim. — Un atkal rohnahs zitti zilweki, kurreem garrigi spahrni irr un kas ar scheem spahrneem gaisa pazellahs, ta ka ne ween sawu pagalmu reds, bet wiffu tantu un wiffu tehwu semmi. Un redsat, schee zilweki saproht, ka zaur zeematu pierschjanu ne ween pirgeis us preekschu teel, bet wiffa ta uta. Un tahdi wibri mannus wahrduhs labbi pratihst, kad fazzischu: Muhsu laikds faimineeklam peenahlahs naudu taupiht, ne ween tadehl, ka lai patz zaur zeemata pierschjanu us kahjahm teel, bet arri tadehl ka winsch zeematu pehrkohht no sawas puffes lai peepalihds, ka wiffa tauta us preekschu teel. Zo ar

to paschu mehru, ar fo gruntineeku flaitlis wairojahs ar fo paschu mehru tautas atselschana wairojahs. Zo waitak sarru un lappu salko, jo spehzigaks tas kohks paleek. Zo waitak tautas lohzeeku us kahjahm teel, jo spehzigaka ta tauta paleek. —

II.

Taggad to muischu wahrduhs peeminneschu, kuru lungi no Nowembra 1864 zaur Hofgericht-teesu Widsemmes gubernas awises liffuschi isluddinaht, ka zeematu-semmi no muischas semmes us muhschigeem laikeem atschkirroht. Kas ta darrijis, tas pehz patikschanas mahjas warr pahdoht un ne weens wianam nedrihst starpá fo runnaht. Tahdu muischu pa wiffam irr 74: Beiesmuische — Kolbergmuische — Jaun Bebermuische — Watrammuische — Kurista — Sargawerremois — Arromois — Raatremois — Kastramuische — Lauternsch — Suntaschsemuische — Leelamuische — Alenstakmuische — Junprawas muische — Tischenuschemuische — Bifferemuische — Patkulmuische — Tilsimois — Pollustemois — Uemimois — Jauna pils — Ustermuische — Waimaremois — Lanames — Kabbal — Warbusmois — Tirses muische — Schwesemuische — Weisemannmuische — Allasch — Surtoppo — Augullemuische — Ollepah — Lugguscha pils — Stalbes muische — Wana Bornus — Dhslemuische — Muhremuische — Kawastemois — Schonangern — Wasselust — Jaun Rohse — Berriora — Kensenmuische — Suntasch Dhslemuische — Kerromois — Allikomois — Bolkimois — Mohres muische — Ungur pils — Kohkesmuische — Burtneeka pils — Sektsemuische — Ruchteemuische — Eikenmuische — Dubresmuische — Breedesmuische — Labrens — Putschurga — Rohsen muische — Limschen — Dripat muische — Ullila — Kostomois — Rahmelmuische — Söristamois — Alswika muische — Buhhajerw — Sindimois — Terremuische — Kiddijerw — Postes muische — Pahlesmuische — Weetahwa. —

Schihz 74 muischas peederr pee 46 draudsehm. Zhpaschi 7 draudses japeeminn, fur wifs waitak muischneeku pee zeematu pahrdohschanas taifahs. Allufnes = Wendau = Bólwas = un Kannepes = draudse par trim muischahm, Suntaschas = un Allojes = draudse par tschetrachm muischahm un Burtneeka = draudse par dewinahm muischahm zaur gubernas awisehm teel isluddinahts, ka zeematu semme no muischas semmes schkirrama. —

No schahm 74 muischahm peederr

- 8 pee Behnawās aprinka
- 13 pee Zehsu aprinka
- 20 pee Tehrpatēs aprinka
- 33 pee Rihgās aprinka
- 74 muiščas.

Par to gan gauschi jāprezajahs, ka weens no Bidsemmes wišs baggatakoem leeleem lungeem, Schröder wahredā, arri zeematu semmi leef atšchirt no muiščas semmes.

Tē jumš, laffitaji mihli, to 13 muišchu wahridi, lihds ar muišchu leelumu un ar zilweku skaitli, kas tur dšihwo. Schröder leelam kungam bes schahm 13 muišcham wehl jittas muiščas peederohht. Wišfas schahs 13 muiščas atrohnahs Rihgās aprinki.

1) Koflesmuišča	—	Balmcees dr.	—	29 $\frac{1}{2}$	arkli	—	1735	dwechf.
2) Ungur pits ar Aloji	—	Allojes dr.	—	14 $\frac{1}{2}$	arkli	—	1300	"
3) Robien muišča	—	Allojes dr.	—	3 $\frac{1}{2}$	arkli	—	638	"
4) Rinschen muišča	—	Allojes dr.	—	2 $\frac{1}{2}$	arkli	—	122	"
5) Privat muišča	—	Allojes dr.	—	2 $\frac{1}{2}$	arkli	—	82	"
6) Burtneeka pits	—	Burtneeka dr.	—	15 $\frac{1}{2}$	arkli	—	1162	"
7) Seltēs muišča	—	Burtneeka dr.	—	6 $\frac{1}{2}$	arkli	—	381	"
8) Rutheš muišča	—	Burtneeka dr.	—	4 $\frac{1}{2}$	arkli	—	377	"
9) Eilen muišča	—	Burtneeka dr.	—	5 $\frac{1}{2}$	arkli	—	420	"
10) Duhres muišča	—	Burtneeka dr.	—	4	arkli	—	302	"
11) Bredēs muišča	—	Burtneeka dr.	—	2 $\frac{1}{2}$	arkli	—	201	"
12) Labrenš	—	Burtneeka dr.	—	2	arkli	—	226	"
13) Putšburga	—	Matišch dr.	—	9 $\frac{1}{2}$	arkli	—	623	"

13 muiščas eeksch 3 draudsehm, 98 arkli, 7569 zilweki.

Welskulis.

Ar eisenbahni brauzohht diwi reisneeki, kas nebuhst ne pašinmahs, dabuja sehdeht weens ohtram blakkam weenā waggonā (eisenbahnes farsēē). Kā jau uš zella mehds darriht, tā ir starp scheem ižehlahs walloda par scho un to leetu; bet ne bija nezil ilgi, tad weens no teem jahze kulteēs ar mella stahsteem un arweenu drohščali un til aplamūs mēllūs stahstija, ka ohtram ahtri apnikka klaušteēs. — palikka klufs un ne dširdeht wairš ne gribbeja dširdeht tahdu blehnu wallodu. Welskulis gribbedams to pašubbinahht, lai jelle klaušahs uš winna stahsteem, prašfa tā: „Ko tad juhs nu dohmajet par scho leetu?“ Wihrs atbild meerigi: „Welloht ir es mahku gan!“ — J—i.

Stahstiusch.

Bee weena baggata kantorneeka eenahza kahds jaunš un prišch zilweks ubbagoht. Kantorneeks winnu iřrahja, teikdams: woi jumš priščam wesselam zilwekam naw kauna nabbagoht, juhs taf warrat strahdohht un maiř pelniht. Nabbags atbild: Labprahht es strahdatu, bet man truhst ammata leetas un tahs irr dahrgās. Kantorneeks prašfa: Kahdas tad tahs ammata leetas til dahrgās effohht? Nabbags salka: Es eřmu kaupmannis un gribbetu kantori ar naudasandeli dšiht, bet man truhst ta nauda, un ta ir tahs wajjadšigās ammata leetas. J—i.

S l u d d i n a s c h a n a s.

No Wezzumuiščas Krohna pagasta teefas tohy zaur scho rakstu tee, kam kahdas taišnas parradu prašišchanas jeb mēlleschanas zaur mantoschannu pee tahs atšahhtas mantas ta pee Wezzumuiščas peederriģa nomirrušča **Jurra Rosenfeldta** buhtu, ušaižinati lihds **28to Juhni f. g.** ar šawahm prašišchannahm šchait peeteiktees, jo wehlat neweenu wairš ne klaušihš. 1

(Nr. 1011.) Peeschedetajs: J. Stehne.
(S. W.) Teefas-šrihwēris: U. Smugae.

No Krohna-Wirzawas pagasta teefas tohy zaur scho wišfi tee, kurreem kahdas taišnas prašišchanas jeb parradu eemakšchanas pee tahs summas ta šchinni gaddā nomirrušča Krohna-Wirzawas **Strantneeku** meščafarga **Dahwa Neulanda** un winna arri mirruščas feewas **Trihnes Neulanda** buhtu, kā tee mantineeki pee atšahhtas mantas, ušaižinati, lihds **14tai Juhla deenai 1865.** kurech par to weenigu iřlehgšchanas terminu nolifts, pee schihš pagasta teefas peeteiktees, šawahs prašišchanas un makšchanas iřdarriht, kā arri šawahs mantineeku restes un peerahdiščanas peenešt, jo wehlatu wairš neweenu ne klaušihš un tiks pehz likumeem nošpreests. 1

(Nr. 1050.) Pagasta wezzafajs: J. Neimann.
(S. W.) Teefas šrihwēris: Weinberg.

No Wezzumuiščas krohna pagasta teefas tohy zaur scho rakstu tee, kam kahdas taišnas parradu prašišchanas jeb mēlleschanas zaur mantoschannu pee tahs atšahhtas

mantas ta pee Wezzumuiščas pagasta peederriģa nomirrušča **Andreja Steppina** buhtu, ušaižinati lihds **28to Juhni f. g.** ar šawahm prašišchannahm šchait peeteiktees, jeb wehlat neweenu wairš ne klaušihš. 1

Wezzumuiščas pag. teefā, tanni 28tā Maijī 1865.
(Nr. 1015.) Peeschedetajs: J. Stehne.
(S. W.) Teefas-šrihwēris: U. Smugge.

Annenst muiščas kungs darra šinamuru, ka wiščschawu, Welschen aprinki **Witepškas** gubernā, pee Meščanupes, kas Daugawā eeteft, un pahr kureu warr mantas ar laiwahm uš pahrdohschannu wešt, un tapehz pee Daugawas buhdannu muišchu ar 1800 deffetinehm eestrahdatas semmes un 1000 deffetinehm mešča, kurrā dedšinajama un buhromalka atrohdahs, ir nodohmajis, pehz tam, kad jau 1500 deffetines par to no augstas waldischanas noliktu tigu **20 rubl. par deffetini,** pee ta nowadda peederriģeem semneerkeem pahrdohhtas tikuščas, mašos gabhalšs jeb wišfu kophā ar ihpašchu nelihgšchannu pahrdohht. — Wirzjam, kas muišchu ar wišfu semmi un mešču kophā nopehrel, pahrdewejs atdohd bes kahdas ihpaščas atlihdšinaschanas wišfu muiščas šwentarijumu, ka: tahs pee muiščas peederriģas šinaneezibas-ehšas, eedšchwojamū mahju (ehšas wišfas jaunās), gohwes, darba-štrigus, aitas, daščhadas šentohpibas-leetas un maščhines, kā arri weenu krohgu, kas 200 rub. par gaddu eenešs.

Klahtakas šinās ir dabbonamas **Leepajā** awiščhu uanamā pee drukkera **Meyer** kunga un minnetā muišča

pee muischas pahrwaldneeka **M. G. Spichart** lunga. Kas to muischu griib apflattih, warr pahr Mihgas-Dinaburgas dselja-zelku un no Dinaburgas ar laiwina pahr Daugawu un Mescha uppi pee muischas pahrwaldneeka Spicharta aishnakt. — Weidsoht wehl tohy peeminnehts, ka pehz ihfa laifa tas dselja-zelch no Dinaburgas us Witepsku birhs gat-taws un ka tad no Mihgas lihds **Unenck** muischu war-rehs nobranft 48 stundas laifa. 1

Kewele's muischas waldischana zaur scho sinnamu darra, ka tas isgaddus tanni 12ta Jubli deena, **Kewele's** noturrehts waffaras tirgus, schinni gadda un tapat **arri us preekschu nekad wairs ne tays turrehts.** 1

Kewele, tai 1ma Jubli 1865. (Nr. 8.)

W. Verch,

muischas waldischanas wahrda.

No **Potkaijes** pagasta teefas tohy zaur scho sinnamu darrihts, ka pee schihs pagasta teefas tai 1ma Jubli f. g. preeksch puffsdeenas pullsten 11tos no Potkaijes magasihnes 159 tschetweri rudsu, 61 tschetweri meeschu un 55 tschetweri ausu, majakas dalkas, pehz tabm pee schihs teefas atrohdamahm norunnahm, wairakfoblitajem tiks pahrdohiti. 1

Potkaijes pagasta teefa, 5ta Jubli 1865. (Nr. 111.)

Pagasta wezzakais: **J. Sommer** + + +

Teefas-schriberis: **P. Rosenbrück.**

Ta meita **Greeta Kuschinski,** kas bes pass'es no fawa pagasta bija aishgabhuse dshwoht appalksch **Muru-muischu,** us **Dohbeles** pagasta-teefas melleschamur tappa atpalkat subitka un pee fainneeka par kalponi nolita us lohni, itt ka winna patte griibjeja faderreht. Bet pehz ihfa laifa winna atfal aishgabhuse bes pass'es dshwoht. Tapehz tas, fur winna taggad bes pass'es us-turrabs, no **Dohbeles** pagasta-teefas tohy usajzinahs, to teikta meitu, ka peenabhahs, ka behgli bes pass'es us **Dohbeles** pagasta-teefu nostelleht.

Dohbeles pagasta-teefas appalkschrafts.

Tanni 17ta Jubli 1865.

Kandawas Krohna muischas-waldischana darra misseem zaur scho sinnamu, ka schinni gadda tas **lohpu-un sirgu-tirgus** taps pirmdeena tai 28. Jubli noturrehts. 1

Kandawas muischu, tanni 16. Jubli 1865.

(Nr. 27.)

D. Jaegermann.

(S. B.)

Tas, kam peederer tee eelsch **Mundahles-Wirsites** **Wihburu** mahsham 25ta Maji f. g. peeklibduschu

2 sirgi, ka weena par 10 gaddem pahri gaifchi bruhna **kehwe,** 10 rubl. wehribu nospreesta, un weena melni bruhna kummeka **kehwe,** 2 gaddus wezza, 12 rubl. wehribu nospreesta, — tohy no **Mundahles** pagasta teefas usajzinahs, tohs teiktu sirgus, ar skaidrahm peerahdichanahm, ka tee winnam peederer un prett kostu atlibdichanahm par apfobhschamun un isfluddichanahm, 4 neddelu laifa prettin nemt, zittadi tee teiktu sirgi pehz scha notekta laifa, deht islibdichanahs to minnetu malsu, wairakfoblitajem zaur uhtrupi taps pahrdohiti. 2

Mundahles pagasta teefa, 9ta Jubli 1865. (Nr. 487.)

Peefshdetajs: **Kallei.**

Teefas-schriberis: **C. Möller.**

Slohas mahz. muischas **Zanbischts** weenu fohku-ehku lihds ar juntu, skursten un lohgoem war-dabbuht virkt. Pirzejam ta ehka buhtu derriga us to, ka winnu pahrzeltu us juhras malle; **Dubbultu** zeems tif 2 werstes no **Zanbischts**. — **Klahtafas** sinnas warr dabbuht pee **Slohas** mahzitaja-muischas waldischanas. 2

Analini-pehrwe ar jaun'isidibbinatu **sahli,** kas labbi nokohschahs. Schi pehrwe ne ween dands skaisstaka, bet nemas wairs ne no-est; ta irr dabbujama **Zelgawa,** **Kattolu** celu eelsch pehrwes pahrdohschanas andeles pee **H. A. Schmenanna.** 1

Tai nakti no 19ta us 20to Jubli f. g. **Lihwes-Behrses Ahubohma** fainneekam 2 sirgi no ganntbahm nofagit, ka: 1 tumfchi schkimels, 6 gaddus wezs, ar weenu srihpi pahr aushim, 60 rubl. wehrits un weens bruhns, 3 gaddus wezs sirgus, 50 rubl. wehrits. Kas par schcem sirgeem skaidras sinnas dohs pee **Lihwes-Behrses** pagasta-teefas jeb muischu, dabbuhs 20 rubl. pateizibas nandas. 1

Balts putnu-fims ar bruhnam aushim, kas us to wahrdu: **„Taffo“** klausu, irraid **Zelgawas** eelas paklibdis. — Kas scho funni uodohs **Voitmannu** nammu pee **Esra** wahyteem pasham fainneekam, dabbuhs pateizibas nandu. 2

Zaur scho tohy sinnamu darrihts, ka tanni 5ta Jubli deena f. g. pee **Lihwes-Behrses** pagasta-teefas 1425 mehri magasihnes rudsu us wairakfoblischamun pahrdohiti tiks. Schi labbiba tiks pa 16 lihds 32 meh-reem us reisi isfoblita. 3

Lihwes-Behrse, tai 14. Jubli 1865.

(Nr. 129.)

(S. B.)

J. Schoensfeld, president.

W. Baum, teefas-schriber.

Za Engelifschu magasihne

no

A. Ch. Chiefs

Mihga tai jaun'usubuweta **R. Schweinsurta** nammu us kalen- un wall-eelas sushra issobla **Belgias** un **Engelifschu** naglas no wiffada lecluma, arri dubbultas un pufs **lattu-naglas** un kurbneeku naglinas (**Stisie**) no wiffada lecluma un tahs pahrdohd dands us reisi jeb arri majuma.

Abildedams Awischu avgahdatajs: **R. Schulz.**

No zensures atwehlehts. **Zelgawa,** 22. Jubli 1865 gadda. Nr. 104.

Druckabts pee **J. B. Steffenbagen** un debia.

(E klacht peeklikums: **Missiones** sinnas.)

Beeliffkums pee Latw. awischu 25aja nummura.

Zetturdeenâ, tanni 24. Waffaras mehnescha deenâ 1865.

3. Weens Kungs, weena tizziba, weena kristiba.

Missiones dseefma.

(Zahna 12, 28.)

Meld. Gohds Deewam ween.

1. Laj Tawam wahrdam, Kungs, par gohd'
Tas wahrds no frusta atskam;
Laj Tewim wiffi flavu dohd
Un Tawos nammos eeswam;
Laj Tawa swehta Garra spehls,
Zaur lo teel aisdhts karris grehfs
Tahs aufstas firdis silda! —
2. Af issubti tohs wehstneschus
Pa wiffahm semmes mallabm
Un sawaldi tohs mehneschus
Pa wiffahm pasaul's dallabm,
Laj tantas, kas fehsch tumfiba
Un dsiku mabau tizziba,
Pee pateefibas nahku!
3. Laj drihs Taws gaischums wiffur spihd
Un swehta dsihwoschana,
Laj kahjas grehfs wairs nesthd,
Bet dsennahs swehtschana.
Laj irr weens pulks un weens pats Gans,
Laj wiffur fauku swehtajs swans,
Tew Trihsweentgo weelubgt! —
4. Kungs, klausi muhsu lubgschamu,
Ko pasemmiba neffam, —
Un peenem muhsu teifschamu,
Kas Tawi behri effam;
Mums aplabts shehlastibas galde,
Taws ewanjeljum; tik falds. —
Alleluja Tew dseedam! —

J. Ruggen.

Wedanaiens tas dseedatajs.

3.

Wedanaiens jafalihdsina ar fehninu Dahwidu, jo tam Kungam dseedat, arween atkal jaunas dseefmas tam Kungam par gohdu isdohmaht, bija winnam fw. darbs. — No rihta agri winsch sawus behrus un mahzektus uszehla, laj dseed tam Kungam; ar saweem mahzekteem aplahrtreisodams, winsch pa pilseh-teem un us semmehm daudseem firdi kustinaja. Wedanaiens arri Dahwidam lihds nebija lepns, bet pasemmigs, atgreesigs grehzineeks; — weentreif winsch fazzija ta: „Jums nebuhs dohmaht, ka es buhtu labš „zilweks. Esmu grehzineeks, kas dauds grehkus pret „Deewa darrijis. — Bet es sagrahbjū sawa Pestitaja „taifnibu un Winna zeeschanahs-nopelnu. — Zaur to „lihds schai baltai deeninaf esmu pasargahs.“

1864 gaddâ, swehtdeenâ tanni 24. jaungadda mehn. deenâ Wedanaiens scho grehku pasauli atstahjis 91 gaddus wezs. — No rihta neweens wehl nedohmaja, ka schi winnam buhschoht beidsama deena. — Behz rihta-lubgschanas wezzajs tehws, ka eeraddis latru deen' darriht, fazzija: Muhsu Kunga Jesus Kristus shehlastiba, muhsu debbesu-Tehwa mihslestiba un fw. Garra sadraudseschana laj irr ar jums wisseem. — Schee bija winna beidsamee swehtschanas wahrei; — jo lihds ka isrunnajs, winsch uf reis ta peekuffa un sakritta, ka gultâ bija ja-eleek; palikka arweenu flittaks

un flittats; kambarš bija pilns no draudses lohzeleem. Wezzam Deewa dseedatajam wairf nebija spehks dseedaht, zitte dseedaja: „Al Jerusalem mohdees“ un lihds kà weens fohlmeisteris tohs wahrdinus islassijis: „Tehws, Lawàs rohlàs nodohmu famu garru“ (Luhf. 23, 46.), tad Wedanailens sabza zihnitees ar nahwi. — Genahza missionars Mailer un stipri Deewa peelubdsa par mirreju, wisseem firde eepreezinadams. — Kad weens no wiina behrneem tehwan tahs fausas luhpas gribbeja flazzinaht, tad winsch ar rohku metta, laj to nedarroht; luhpas mihti smaidija, kà debbesu faldumu kahrodamas. — Wedanailena dehls Noäs, pee tehwa tuwu peegahjis un wisseem aisseedsis raudaht, ar skannu balsi noskaitija scho pantinu:

Parahdees krukta-sihmè
Nahwè par isglahbschan',
Laj redsu, kahdà gihmi
Tu nomirris preeksch man!
Us to man patihl skattihht,
Es gribbu tizzigi
Pee kruhts Tew speest un atsiht:
Tà mirschu swehtigi. —

Wakkarà pulksten 5⁰⁰ Deewa kalps isdissia swehtigi; dehls dseedaja: „Es pee Jesus tureschohs;“ abbàs basnizàs pulksteni swannija. —

Schis mihrs bija nabbaga pagana behrns, pats nabbadsinsch un semmà kahrtà dshwojis lihds gallam un tomehr stahwehs muhschigi augstà gohda kahrtà. — „Itt kà nabbagi, bet daudsus par baggateem padarri-dami!“ — (2 Kor. gr. 6, 10.)

Kad tu manni kahdu reis apmeklesi, mihsajš lassitajs, rahdischu tewim wezza Wedanailena bildi. —

Wahseles missiones-beedriba.

Tanni 25. ruddens mehn. deenà buhs 50 gaddi, ka Wahseles missiones-beedriba zehlusces. — Schi ewanjeliska missiones-beedriba eelsch 50 gaddeem pawissam isfuhthjuse 400 missionarus, scho brihd winnai ja-usturr 81 missionari ar 47 seewahm, 90 fohlmeisterem, 11 fohlmeisterenehm un ar wehl 32 fohlmeisterem, kas zittreis pagani bijuschi. — Rihta-Indija, Rihtnà un Awrikà beedribai 24 galwas-stazionas. — Par missiones stazionu cesaukschi weetu, fur missionars paganu starpà pawissam us dshwi apmettees. — Leelakas stazonas fauz par galwas-stazionahm. — Pee katras galwas-stazonas peeder attal zil nezil masaku missiones-stazionu, kas no winnas tohp walditas un pahrluhkotas. — Pee augschà minnetahm 24 galwas stazionahm taggad jau peeder 4462 kwistiti, winnu starpà 1876 behrni; bes

scheem wehl 1813 nekristiti paganu-behrni mahzabs winnu fohlàs. — 25^a rudd. mehn. deenà Wahselè swehtischoht leelus peeminneschanas un pateizibas swehtkus. —

Deeweklu karsch.

Indija, Bellarij pilsehtà lohpa dshwo zittas feewas, kam effoht apflehtti debbes-fspehki, daudf pagani winnahm dahwanas ness, ka laj tahs gudras ragganas winneem issluddina nahkamas leetas, ko tahs no faweem deewekteem dabbujoht sinnahht. — Tee deewekti winnahm dshwo weenà nosflehtà kambari, fur bes winnahm zits neweens nedriht ee-eet. — Kahds puika, kas missionaru fohlà mahzabs, weenà nammà dshwo ar schim gudrahm seewahm. — Kahdu reis neweens naw mahjäs, til puika ween. — Nippers sehns eelihdis deeweklu kambari, skattitees, kas tur ihhti irr. — Gegahjis winsch weenu deewekli apgahsch augschpehdu, ohtru schim eebahsch starp kahjahm un tà abbus pamett, pats aisseedams. — Ragganas, mahjäs atnahkschas, ar bailehm reds to jaunu leetu un faskreen drebbedamas, padohmu dabbuht, ko tas apshmejoht. — Wissas ragganas tohp fasaufkas, tahdu bailigu leetu ismekleht. — Igi spreesch un runna, beidscht nospreesch, ka deewekti, weeni paschi palikkuschi, effoht fashrihdejufchees un sakahwuschees un ka us preekschu weenai arween japaleef mahjäs, walteht, ka deewekti nekaujabs! — —

Laj til labbi walte! —

1 Missiones swehtti Herrmansburgà.

Muhfu missiones fohlà Herrmansburgà pehrn' gadd fawus missiones swehtkus swinneja Augusta mehnesi. Geradduma pehz winnai peenahzabs pa Zahneem to darriht, bet newarreja baltu flimmibas deht, kas tur arri paschà fohlà plobstjahs. Bet missiones waldischanai arri wehl daschas zittas darrischanas bija, kam preeksch swehtkeem wajadseja pabeigtahm buht. Tschetras grahmatas, ko Supperdente Hardehand Kasseru wallodà bija faraktijis, tikka drukkatas; missiones fuggim Kandazei bija Dahnu karsch preekschà un tee, kas lihdsi taifjahs braukt, wehl no missiones bainizas us zeku bija ja-atlaisch u. t. pr. Us weenu reisi ballas nostahjabs, grahmatu lahdes jau bija fuggi, karsch beidschabs un nu tikka zeklineeli bija ja-atlaisch, un ir tas bes kahdeem fawekkeem us missiones swehtkeem warreja notikt. Tà ir teitan redsam, kà Deews sawà walsti gahda un wald un pats fawus strahdneekus rikko. — Laj gan leetus jau daschu deenu bija lijis un wehl stipri lija, tomehr 24tā August jau agri basniza

vildijahs ar laudihm. Altara preelshâ nosehdahs trihs mihri, divi puikas un kahdi 20 feewischli. Seewischtas gandrihs wiffas teem missionareem bruh-tes, kas Afrika paganu starpâ strahda; tee divi sehni bija weenai atraitnei dehli, kas arri bruchte bija, un tee trihs mihri bija: mahzitajs Milius, kohpmans Nagels un fugga kapteins Plaafs. Mahzitajs Milius gahja us Indiju. Kapteinam Plaafs wajadseja to fuggi waddiht, to mahzitaju un tahs bruches aifwest; bet to tad baggotajs Hamburgas kohpmannis labbu dohmaja, sawus zeedru nammus un pulsteretus kreh-flus u. t. pr. mahjâ atstahdams? Nu, winsch gan negahja lihdsi us Indiju un Apriku, bet winsch likkabs eefwehtitees us missiones darbu mahjâs un Deews winnu arri irr pilnigi fwehtijis.

Behz nodseedatahm dseesmahm spreddikis tappa tur-rehts no Augsburgas tizzibas apleezinaschanas grah-matas 13tas nodakkas, kur teef mahzihts fâ un kalabb-tee divi Sakramenti: fwehta kristiba un fwehts waffar-ehdeens bruhfejami. —

Behz spreddika missiones rehkinums sinnamâs dar-rihts un israhdijs, fâ mihlajâs Deews arri schogadd tã patt, fâ senn ar sawu schehligu palihgu pee schi darba ustizzigi ween klahst stahwejis. Pa wiffam tur taggad effoht 48 missiones jaunekli jeb skohneeki. Preelsh scheem, fâ arri preelsh teem aifsubhteem missionareem, kam wehl palihdfibas wajaga un preelsh missiones fugga waddischanas gahdaht, naw wis masa leeta, tomehr Deewa palihgs un fwehtiba irr wiffu un wehl wairaf eespehjuje, ne fâ zilweki rehkinaja un dohmaja. So arri wehl Amerikâ taggad Herrmanburgas missiones beedribai irr 6 missionari, kas tohs tur aifgahjuschu un isklichduschus Wahzeeschus garrigi apkohp. — Pa wiffam schogadd no missiones grahmatu druffas-namma, no tuwahm un tahtahm mihlestibas rohtahm un no missiones draugeem, eenahjis 40,904 dahlderu. Keela Deewa fwehtiba! Arri zittas leetas naw truhfuschas; jo irr dahwinati: 60 gabbali linnu audekla, 730 wih-rischku un feewischku krekli, 12 gabbali dsijas, 61 deklu, 52 pakkulu un 128 linnu dweeli, 130 masi lakkatini, 650 pahri willainas un 300 pahri boh-millas sekles, 60 leelaki lakkati un fakla-drahnas, 25 palaggi, u. t. pr. Bes schihm leetahm wehl wiffu wiffadi behruu drahnas un drehbes gabbali; tad wehl daschahdi traufi, rihki, labbiba un zittas ehdamas leetas. — No ta mehs redsam, fâ ne ween tee irr dewuschli, kam nauda irr, bet fâ ik katris irr tã pa-libgã nabjis, fâ spehjis. Un tadeht teitan ne ween baggatu fauschu dahwanas atrohдахs, bet arri to nab-bagu atraitnu un bahrinu. Raj Deews winneem to atmakfa!

Wiffa isdohschana pee missiones mahjâs un missio-nes darba istaisa kohpã 38,709 dahlderus un tapehzmums atlikkums no 2195 dahldezem. Scho ne-effam wis missiones lahde noglabbajuschli, bet us auglu augteem isdewuschli, un kam? — tam mihkam Deewam. So ar to Indijâ atkal weens jauns missiones stazions eefahfts un eerikhts. —

Bet kas tad nu irr isdarrihts un kur wiffas schihâ dahwanas palikuschas? Wiffu pa preelshu japeeminn muhsu missiones darbs Afrika. — Muhsu pirmee missionari tur eefahla 1854 gaddã un talabb mehs tur jau strahdajam 10 gaddus. Par scho laiku irr tur eerikteti 26 missiones stazioni. Sefcheem stazioncem bes tahm preelsh missionareem un preelsh teem atgree-steem Kaffereem wajadfigahm ehlahm arri jau sawas smulkas basnizas un skohlas. Paschi stazioni ar tih-rumeem un dahrseem apgahdati. Wiffu wairaf Herr-mannsburga (tã tur arri weenu stazionu nosauz) lihdsi-najahs kahdam smulkam zeemam un eerikteti basnizas draudsei. So tur jau irr lauki un mahjâs ar wiffem wajadfigeem lohpeem un putneem. Arri wiffahdi am-matneeki: kalleji, dischleri, kuryneeki, dreimani, skoh-deri u. t. pr. tur netruhtst. Zelli brangi apkohpti un ar kohkeem apstahditi u. t. pr. Schinni aprinkli irr pa wiffam 190 kristiti laudis; skohlã wairaf ne fã simts mahjekli, un ne til ween behrni un jaunekli, bet arri firmgalwi ar brilli us deggana mahzahs wehl grahmatu lassiht.

Pehdigi mahzitajs wehl teem, kas us Afriku taitf-jahs eet, kahdus wahrdus un pamahzischanas lihdsi dewis, istahstija, kahdã wihse Deews Herrmansburgas missiones beedribai rahdijis un no winnas prassijis, laj ta nu arri Indijã sawu missiones darbu eefahft strahdaht.

Indijã, Telugu semmã irr weens weenigs Luttera tizzibas missionars no Amerikas; kamehr Ame-rikã karsch iszehlees, winsch wairs nekahdu palihdfibu no mahjahm naw dabbusis, bet tomehr zaur Deewa schehlastibu brithnischli usturrejees. Winna behrni irr Wahjsemmã pee raddeem. Winna gaspascha slimmiga un nespehzigã arri wairs ne warr tur palift. Winsch pate, jebfchu gan ar wiffu firidi un dwehfeli pee mis-siones darba turredamees, tomehr weens ne to newarr eespeht. Sirds winnam fahp redsoht un dohmajoht, fã schis missiones lauks ar laiku kahdãs zittãs ne fã Luttera missiones beedribas rohtãs nahks. Schis nu us Herrmansburgu rakstijis un luhdsis: „Nahkat us Indiju un palihdsat mums, jo kas lauks teitan irr balts un gattaws us pfauschanu.“ — Tarni paschã brihdi arri augschã peeminnehts mahzitajs Milius bija rakstijis no Hannoveres: „Es esmu zittreis Indijã par missionari bijis. Ta bija senn manna firidiga wehle-

ſchanahs. Behzaf man ar leeleeem ſirdehſteem atpaffaf bija janahl. Un jebſchu Deews man teitan dubbultigu darbu un daschus preekus lizzis peedſihwoht, mannim diwās weetas mahzitaja animatu uſtizzedams; tomehr manna pirma wehleſchanahs un mihleſtiba uſ teem paganeem jo wairaf wairumā gahjuſe un jo deenas augumā auguſe. Man ja-eet aikal pee teem nabbageem paganeem; man gribbahs winnu ſtarpā ſawu dſihwes laiku pabeigt. Es luhdſu, ſubtat manni pee teem paganeem, uſ Afriku, jeb kur juhs gribbeet; bet ſinams, uſ Indiju es eetu jo mihlaki.“ — Tā rakſtija Milius. Ko nu darriht un ko nu wehl apdohmatees? Ko zittu, kã ſawus jellus lohziht un ſcho jaunu naſtu, ko Deews uſleek, ſawus plezzis uſnemt un tam Kungam pawehletees. Tã tad nu ſchis miſſiones darbs eefahkts. Mahzitajs Milius aiſeet jau taggad un ja Deews lihdehs, ſubtiſim uſ nahloſchu gaddu winnam zittus palihguſ wehl pakkaf. Un uſ eefahkumu Deews jau augſchã peeminnetus, ſchiani gaddã atlikkuſchus 2195 dahlderns miſſiones waldischanai rohkãs eelizis. — Winna darbu ne kas newarr kaweht. Winna ſwehtiba newarr rimtees, ja Winſch to teem ſawejeem irr nodohmajis doht. Winna prahts laj noteek, Amen.

Wis pehdigi mahzitajs Milius tappa eefwehtihſ par miſſionari, un wiſſi klahthudami mahzitaji, uſ altari nahkuſchi, rohkãs uſlihdami arri wiſſus zittus eefwehtija, kas taiſijahs ſchoreis uſ Afriku un Indiju lihdi eet. — Tas Kungs laj winnus pawadda!

R. S—n.

Kandazes brauzeji.

Herrmansburgas miſſiones kuggis Kandaze ar wiſſeem ſaweem brauzejeem tanni 14. Dezember 1864 eebrauzis Kapſtattes ohſtã. — Ohtrã ſeemas ſwehtku deenã Milius mahzitajam bija jaſchlierrahs no miſſiones kugga un no ſawas mihkãs kugga-draudſites, jo gaddijahs leels Englantes kuggis ar ſaldateem, kam bija jabrauſ uſ Indiju; ſchẽ nu miſſionarim beſ kawefchanahs bija jabrauſ lihds, laj uſ to ohtrako warretu aiſnahkt ſawã darba-weeetã. — 28ⁱ Februar 1865 Milius jau grahmatu laidis no Indijas uſ Herrmansburgu atpaffaf, ar to ſinnu, ka weffels tur aiſbrauzis un Madras pilſehta mihti uſnemts no Leipzigas-miſſio-

nareem. — Miſſionaru bruchteſ ar Kandazes kuggi 31ⁱ Dezember 1864 no Kapſtattes tahtaf braukufchãs, 13ⁱ Januar pee Natales kraſta mallã iſlahpuſchãs, no Herrmansburgas miſſionareem apſweizinatãs un eelſch nezil deenahm wiſſas aiſweſtas, katra ſawã weetã.

Zelgawas Patweeſchu pilſata draudſe

uſ-faakti: Melſei Sewrefow, ſfrihweris apgahdaſchanas namuã, dſ. Opſtas gubern., ar Kartine, nelaika darba wihra Janna Ferlanda atraitni, dſ. Zimmerõs; Jannis Johſe, atſtawneek, dſ. Wilzõs, ar Anne Kaudanſki, meita dſ. Salkasmuiſchãs mahzitaja muuſchã; Kahrliſ Swehrin, puuſis no Krohna Wirzawas, dſ. Sohdu muuſchã, ar Eihſe Schmanowizs, meita dſtimmuſe Swirlauku muuſchã; Dahwe Jurrewizs, bilkerneek, dſim. Rahtsmuiſchã, ar Eibba, nelaika ſaldata Mikkeka Beeſaita atraitni, dſim. Wezõs-Sautõ.

aiſmiggufchi: Eliſabeth Behrſin, atraitne dſtimmuſe Zelgawã, 60 gadd. wezza; Dahwid un Leene Golubowſki dwihniſchi, 4 deenas wezzi; Jannis Grigors, dſimmiſ Zelgawã, 8 mehneſchu wezs; Trihne Sulle, atraitne, dſtimmuſe Krohna Wirzawã, 80 gaddus wezza; Louiſe Reinbert, atraitne, 55 gadd. wezza; Karl Epners, dſim. Zelgawã, 11 mehneſchu wezs.

Rihgas Mahrtina draudſe

uſ-faakti: Jakob Rubben ar Trihne Grube; Janne Gruntmann ar Eliſabeth Ewald; Jakob Umann ar Friedr. Amalie Freimann; Joh. Anton Wahlberg ar Marg. Silling; Joh. Padambj ar Margaretha Baumann; Joh. Bent ar Louiſe Kobl.

aiſmiggufchi: Karoline Eliſabeth Iſaf 3 gaddus wezs; Joh. Grube, 1 $\frac{1}{4}$ gadd. w.; Greete Ragge, 45 gadd. w.; Anna Wagenplag, 61 gadd. w.; Iſe Lahje, 51 gadd. w.; Iſe Rabysche, 83 gadd. w.; Joh. Weiſs, 25 gadd. w.; Janne Bartowſki, 20 deen. w.; Hedwig Dmitrijew, 79 gadd. w.; Karoline Martiniſohn, 9 $\frac{1}{2}$ gadd. w.

Rihgas Gertruhdes baſuižã

aiſmiggufchi: Guſt. Seltin, 58 gadd. w.; Wilhelm Sunkis, 4 gadd. w.; Andrei Andreiſohn, 83 gadd. w.; atraitne Maria Grieper, 61 gadd. w.; Jahn Wilks (Wolf), 66 gadd. w.; Jahn Raibekas, 63 gadd. w.; Ernſt Rudolph Bulwahn, 38 gadd. w.; Andrei Timmann, 58 gadd. w.; Indriſ Meſter, 31 gadd. w.; Jakob Schreibrin, 4tã gadda wezzumã; Karl Kraſtin, 70 g. w.; Karl Krikkis, 3ſchã gadd. w.; Ewa Sads, dſ. Ohſolin, 33 $\frac{1}{2}$ gadd. w.; Jahn Ruſſe, 63 g. w.

S i n n a.

Pateizam Bihrawas draudſei, kas 12 rubl. un Rihzes draudſei, kas 3 rubl. atſuhtijufchãs preekſch Miſſionareem. Schulz.

Baſuižas un miſſiones ſinnu rakſtitajs: Gotthard Bierhuſſ.

No cenſures atwehlehts. Zelgawã, 21. Juſni 1865tã gaddã. Nr. 103.

Drukabts pee J. W. Steffenhagen un behta.